

අමතක කර දැමූ ව්‍යවස්ථා සභාව තත්ත්ව වාර්තාව

2008 අගෝස්තු 28

17 වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයට අදාළව මෙයට පෙර නිකුත් කරන ලද තත්ත්ව වාර්තාව

2006 මැයි 16

Download - click here
http://tisrilanka.org/Position_Papers/10.htm

පටුන

1. හැඳින්වීම
2. විධායකයේ ප්‍රවේශය
3. සුළුතර සාමාජිකයා නම් කිරීම පිළිබඳ මතභේදය
4. අධිකරණමය අභියෝග
5. සිවිල් සමාජ සංවිධානයන්හි කාර්ය භාරය
6. සමාජ - ආර්ථික හා දේශපාලනික බලපෑම
7. ශ්‍රී ලංකාවේ ජාත්‍යන්තර ප්‍රතිරූපය
8. වෙනත් අභිතකර ප්‍රතිවිපාක
9. නිගමනය
10. නිර්දේශ

For TISL Position Papers:
<http://www.tisrilanka.org/posi.htm>

Building a Nation of integrity

28/1, Bullers Lane, Colombo 07

Tel/Fax: 0112-501474, 0112-592287

Email: tisl@sltnet.lk

Web: <http://www.tisrilanka.org>

අමතක කර දැමූ ව්‍යවස්ථා සභාව

17 වැනි සංශෝධනය ක්‍රියාත්මක නොකිරීමේ ප්‍රතිවිපාක පිළිබඳ විශ්ලේෂණයක්

1. හැඳින්වීම

1972 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව, රාජ්‍ය සේවයට පත්වීම් කිරීමේ බලය දේශපාලන අධිකාරියට පැවරීමෙන් පසු 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ද එම වරද තවදුරටත් එලෙසම ක්‍රියාවට නැංවීය. මෙය රාජ්‍ය සේවයේ ස්වාධීනත්වයට තර්ජනයක් විය. රාජ්‍ය සේවය දේශපාලනීකරණයෙන් මුදවා ගැනීමේ අවශ්‍යතාව විශේෂ අවධානය අවශ්‍ය වූ කාර්යයක් විය. 2001 ඔක්තෝම්බර් 03 දින පාර්ලිමේන්තුව ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට 17 වැනි සංශෝධනය සම්මත කළ අතර එය එකල පැවති ක්‍රමයට වඩා විෂය මූලික ක්‍රියා පටිපාටියක් නිර්මාණය කළේය. වන්දිකා බණ්ඩාරනායක රජයට ජනතා විමුක්ති පෙරමුණේ (ජ.වි.පෙ) සහයෝගය ද ලැබුණු අවධියක මේ සංශෝධන කෙරෙහි සිවිල් සමාජයේ බලපෑමද දැඩි දයකත්වයක් සැපයීය. එය "පරිවාස රජයක්" යන ජනප්‍රිය පදයෙන් හැඳින්වූණු පාලනයක් පැවති කාලපරිච්ඡේදයක් විය.¹

කථානායක (සභාපති), අගමැති, විපක්ෂ නායක, ජනාධිපති විසින් පත් කරනු ලබන නියෝජිතයෙකු, අගමැති හා විපක්ෂ නායක විසින් ඒකාබද්ධව නම් කරනු ලබන හා ජනාධිපති විසින් පත් කරනු ලබන තවත් පුද්ගලයින් පස් දෙනෙකු ද, අගමැති හා විපක්ෂ නායක අයත් වන පක්ෂ හැර අන් දේශපාලන පක්ෂ වලට අයත් සාමාජිකයින් බහුතරයකගේ එකඟතාවයෙන් නම් කරනු ලබන තැනැත්තෙකු යන අයගෙන් සමන්විත ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාව පත් කිරීමට එම සංශෝධනය ජනාධිපතිට බලය දුන්නේය.² නිල බලයෙන් පත් වන සාමාජිකයින් හැර අන් සාමාජිකයින්ගේ නිල කාලය අවුරුදු 3 කි. ඔවුන් නම් කරනු ලැබූ පසු, වහාම පත්කිරීමේ බලය ජනාධිපතිවරයාට පැවරිණි.³

2002 මාර්තු 25 වැනි දින ජනාධිපතිවරයා විසින් ප්‍රථම ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාව පත් කරන ලදී. 17 වැනි සංශෝධනය යටතේ ස්වාධීන කොමිෂන් සභා කිහිපයක්ම ස්ථාපිත කරනු ලැබීමත් සමග ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාව ක්‍රියාත්මක වීම ඇරඹිණි.⁴

තවද, ව්‍යවස්ථානුකූල බල මණ්ඩලයන් කිහිපයක්ම වඩාත් ස්වාධීන හා විශ්වාසදයක බවට පත් කිරීමේ අරමුණින්, ඒවායේ පාලක මණ්ඩලයන්ට පත් කරනු ලබන්නන් ගැන පරීක්ෂා කිරීමට ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලයට හැකි වන සේ යාන්ත්‍රණයක් සපයනු පිණිස පැවැති නීති බොහෝමයක් සංශෝධනය කරන ලදී. මෙහිදී පහත දැක්වෙන උදහරණ 3 ගැන සලකා බැලීම වැදගත්ය.

- මූල්‍ය මණ්ඩලයට ජනාධිපති විසින් පත් කරනු ලබන තිදෙනා එසේ පත් කළ යුත්තේ මුදල් ඇමතිගේ නිර්දේශය ඇතිව හා ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලයේ එකඟතාවය ඇතිවය. (2002 වර්ෂයේ අංක 32 දරන මූල්‍ය නීති (සංශෝධනය) පනතේ 3 (ඇ) වගන්තිය)
- මහජන උපයෝගිතා කොමිෂන් සභාවේ සාමාජිකයින් පත් කළ යුත්තේ ඇමති වරයා විසින් ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලයේ එකඟ වීම ඇතිවය. (2002 වර්ෂයේ අංක 35 දරන පනතේ 3(1) වගන්තිය)
- සුභසාධන ප්‍රතිලාභ මණ්ඩලයේ සාමාජිකයින් පත් කිරීම සිදු කළ යුත්තේ ඇමති වරයා විසින් ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලය විමසීමෙන් පසුවය. (2002 වර්ෂයේ අංක 24 දරන පනතේ 4(2) වගන්තිය)⁵

2. විධායකයේ ප්‍රවේශය

2005 මාර්තු මාසයේදී ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලයේ තනතුරු හයක් ඒවායේ නිල කාලයන් අවසන් වීම නිසා පුරප්පාඩු විය.⁶ ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලය පත් කරනු නොලැබීමට හේතුව සුළුතර පක්ෂ "මිනැකමින්ම කරන ප්‍රමාදය" බව ජනාධිපති වරයා සඳහන් කළේය.⁷ 2006 පෙබරවාරි 1 වැනිදා අගමැති හා විපක්ෂ නායක විසින් සාමාජිකයින් පස් දෙනෙකු නම් කරමින් ජනාධිපති වෙත ලිපියක් ලියූහ.⁸ කෙසේ වුවද එම ලිපියට කිසිදු ප්‍රතිචාරයක් ලැබී නොමැති බව පෙනේ. එවකට ජාතික පොලිස් කොමිෂන් සභාව, මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභාව හා රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව අක්‍රීය තත්ත්වයට පත්ව තිබිණි. ඒ අතර, ඇමති මණ්ඩලය කිසිදු නීත්‍යානුකූල පදනමකින් තොරව කටයුතු කරමින් ජාතික පොලිස් කොමිෂන් සභාවේ කාර්යයන් හා බලතල පොලිස්පතිට පැවරීමටත්, රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාවේ කාර්යයන් හා බලතල අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරුන්ට හා දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන්ට පැවරීමටත් තීරණය කළේය. තවද, පැහැදිලිවම ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථා විරෝධී වන නොමනා පියවරක් ගනිමින් ජනාධිපති වරයා විසින් ඒකපාක්ෂිකව, ජාතික පොලිස් කොමිෂන් සභාවේ හා රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාවේ සාමාජිකයින් පත් කළේය. ඉන් පසු ඔහු ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ විනිශ්චයකාර වරුන් හා පොලිස්පති වැනි විශේෂිත රාජ්‍ය නිලධාරීන් රාශියකගේ පත් කිරීම් ද සිදු කළේය.⁹ (පත්වීම් ලාභීන්ගේ විස්තරයක් උපලේඛනයේ දක්වා ඇත.)

මේ අතර 2006 ජූලි 18 වැනිදා රජය 17 වැනි සංශෝධනය සමාලෝචනය කිරීමට හා ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා කිරීමට ඇමති ඩී.ඊ.ඩබ්ලිව්. (ඩීයූ) ගුණසේකරගේ ප්‍රධානත්වයෙන් වූ පාර්ලිමේන්තු කමිටුවක් පිහිටුවූයේය. 2008 මාර්තු මස ප්‍රියානි විජේසේකර විශ්‍රාම යෑම නිසා පාර්ලිමේන්තු මහ ලේකම් තනතුර පුරප්පාඩු වූ විට, එම තනතුරේ වැඩ බැලීම සඳහා ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලයේ ලේකම් ධර්මික කිතුල්ගොඩ දෙසතියක් පාසා තාවකාලිකව පත් කිරීමට ජනාධිපති වරයා ක්‍රියා කළේය.¹⁰ මෙම පත්වීම් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාව විසින් ස්ථිර කළ යුතු අතර එහි ලේකම් තනතුර ඔහු නව පත්වීම් ලැබෙන තුරුම දරමින් සිටි තනතුරයි. මෙහිදී පැහැදිලිවම බැඳියාවන් අතර ගැටුමක් (Conflict of interest) සිදු වේ.¹¹

2008 පෙබරවාරි මාසය වන විට දේශපාලන පක්ෂ විසින් කථානායක වෙත ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලයේ සියලු සාමාජිකයින්ගේ තම නාම යෝජනා ඉදිරිපත් කළේය. ඔහු ඒවා ජනාධිපතිට යැවූ බව කියනු ලැබේ. නාම යෝජනා කරනු ලැබූ සාමාජිකයින්ගේ නම් මෙසේ විය.¹²

1. නිහාල් සෙනෙවිරත්න මහතා
2. ජනාධිපති නීතිඥ රංජිත් අබේසූරිය මහතා
3. හිටපු ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ විනිසුරු සී.විග්නේස්වරන් මහතා
4. සිවකුමාර් නඩේසන් මහතා
5. මහාචාර්ය ඒ.එම්. ෂෙරිෆ්ඩින් මහතා
6. එස්.සී.මායාදුන්නේ මහතා

තවත් පුද්ගල සහගත හා උපාය මාර්ගික පියවරක් ගනිමින් අගමැති වරයා කියා සිටියේ, ජනාධිපතිට තේරීම් කාරක සභාවේ වාර්තාව ලැබෙන තුරු ඔහු ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලය පත් නොකරනු ඇති බවය.¹³ රැස්වීම් නවයකට පසු එම කාරක සභාව 17 වැනි සංශෝධනයට සවිස්තරව සංශෝධන නිර්දේශ කරමින් තාවකාලික වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කළේය.¹⁴ කෙසේ වුවද 2008 මැයි 6 වැනි දින ජනාධිපති විසින් පාර්ලිමේන්තු සැසිවාරය කල්තැබීමෙන් සමගම එම තේරීම් කාරක සභාවද අහෝසි විය.¹⁵

මේ අතර ජනාධිපති වරයා ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ විනිශ්චයකරුවන් සිවු දෙනෙකු ද,¹⁶ අභියාචනා අධිකරණ විනිශ්චයකරුවන්ද විගණකාධිපතිවරු දෙදෙනෙකුද, නීතිපති ද, රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාවේ හා මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභාවේ සභාපති හා සමාජකයින් ද ඇතුළු තනතුරු රාශියක පත්වීම් ගණනාවක් සෘජුවම කර ඇත.¹⁷

කෙසේ වුවද සමාජයේ ගෞරවයට පාත්‍රව සිටින පුද්ගලයින් දෙදෙනෙකු ලෙස සැලකිය හැකි ආචාර්ය දීපිකා උඩගම හා නීතිඥ එස්.ජී. පුංචිහේවා මානව හිමිකම් කොමිසම ට පත් කරනු ලැබූ විට, එම පත්වීම ව්‍යවස්ථා විරෝධී බව ප්‍රකාශ කර එවැනි පත්වීම්වලට විරෝධය පළ කරමින්, ඒ දෙදෙනාම සිය පත්වීම් පිළිගැනීම ප්‍රතික්ෂේප කළේය.

3. සුළුතර සාමාජිකයා නම් කිරීම පිළිබඳ මතභේදය

2005 දී රජය ප්‍රධාන පක්ෂ දෙකකින් සමන්විත විය. ඒවා නම් පොදුජන එක්සත් පෙරමුණ හා ජනතා විමුක්ති පෙරමුණයි. පාර්ලිමේන්තුව විසින් ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාවට සාමාජිකයින් නම් කරනු ලැබීම විවිධ අර්ථ නිරූපණයන් නිසා, (විශේෂයෙන් සුළුතර පක්ෂවලින් නාම යෝජනා කළ යුතු සාමාජිකයා සම්බන්ධ අර්ථ නිරූපණය නිසා), ප්‍රමාද විය. ජනතා විමුක්ති පෙරමුණේ ස්ථාවරය වූයේ තම පක්ෂය සුළුතර පක්ෂයක් හැටියට සැලකිය යුතුය යන්නය. ජ.වි.පෙ. පාලක සභාගයේ කොටසක් වන හෙයින් එම පත්වීම් එම පක්ෂයට අදාළ නොවේ යන්න නීතිපති කමලසබේසන් මහතා පළ කළ මතය විය.¹⁹ එහෙත් මේ මතය අදාළ දේශපාලන පක්ෂ හා පාර්ලිමේන්තුව විසින් නොසලකා හරින ලදී.

4. අධිකරණමය අභියෝග

2006 ජූනි මාසයේදී යහ පාලනය සඳහා වූ පුරවැසි ව්‍යාපාරයේ (Citizens Movement for Good Governance (CIMOG)) ආචාර්ය A.C. විස්වලිංගම් හා ජේරී සිල්වා විසින්, ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාව මගහැර ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයට විනිශ්චයකාර වරුන් පත් කිරීම ප්‍රශ්නයට ලක් කරමින් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයට පෙත්සමක් ඉදිරිපත් කළේය. පෙත්සම්කරුවන් අධිකරණ ක්‍රියාවලිය අනිසි ලෙස යොදා ගැනීමට උත්සාහ කර ඇත්දැයි වාර්තා කරන ලෙස නීතිපතිට නියෝග කරමින් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය එම පෙත්සම ප්‍රතික්ෂේප කළ බව වාර්තා විය.²⁰

ජනාධිපතිවරයා විසින් ව්‍යවස්ථා සභාව පත් කරනු නොලැබීමට අභියෝග කරමින් 2008.07.25 දින ආචාර්ය සුමනසිරි ලියනගේ තවත් මූලික අයිතිවාසිකම් පෙත්සමක් ඉදිරිපත් කළේය. මේ පෙත්සම දැන් උසාවිය ඉදිරියේ පවතී.

5. සිවිල් සමාජ සංවිධානයන්හි කාර්ය භාරය

ජ.වි.පෙ. පාලක සභාගයෙන් ඉවත් වූ පසුව, විද්වත් වෘත්තිකයින්ගේ සංගමයේ (O.P.A) මැදිහත් වීම මත, ජනතා විමුක්ති පෙරමුණද දමිළ පක්ෂ ද කලින් විගණකාධිපතිව සිටි එස්.සී. මායාදුන්නේ මහතා පාර්ලිමේන්තුවේ සුළුතර පක්ෂ නියෝජිතයා වශයෙන් නම් කරනු ලබන තැනැත්තා හැටියට පිළිගැනීමට එකඟ වූහ.²¹

ජනමාධ්‍යවේදීහු හා සිවිල් සමාජ නායකයෝද සර්ව ආගම් සම්මේලනයට ඇතුළත් ආගමික නායකයෝද ව්‍යවස්ථා සභාව පත් නොකිරීමට ජනාධිපති ගෙන තිබුණු තීරණයට තම විරෝධය පළ කළේය. මේ ප්‍රශ්නය සම්බන්ධයෙන් ජනාධිපතිවරයාට විරුද්ධව දෝෂාභියෝග යෝජනාවක් ඉදිරිපත් කරන මෙන්, පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රී වරුන්ගෙන් ඉල්ලීමට විද්වත් වෘත්තිකයන්ගේ සංගමය වරක් පියවර ගෙන තිබුණි.

6. සමාජ - ආර්ථික හා දේශපාලනික බලපෑම

මෙම ගැටලුව සම්බන්ධයෙන් විවිධ ක්ෂේත්‍ර නියෝජනය කරන බුද්ධිමතුන් සමග ව්‍යාප්තවීම් ඉන්ටරැක්ෂනල් ශ්‍රී ලංකා ආයතනය සිදුකළ සම්මුඛ සාකච්ඡා මාලාවේදී පෙනී ගියේ 17 වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය ක්‍රියාත්මක නොකිරීමෙන් දරුණු දේශපාලන හා ආර්ථික ප්‍රතිවිපාක ඇති විය හැකි බවයි.²² කෙසේ වුවද සමාජ විද්‍යාව පිළිබඳ ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය වරයෙකු පළකල මතය වූයේ එබඳු තත්ත්වයකට ප්‍රතික්‍රියා දැක්වීමට තරම් 17 වැනි සංශෝධනය පිළිබඳ යථා දැනුමක් ජනතාවගෙන් බහුතරයට නොමැති බැවින් සමාජීය බලපෑම අඩු විය හැකි බවයි. සිංහල භාෂාවෙන් කටයුතු කරන භාෂා මාධ්‍ය ආයතන බොහෝමයක් එම මාධ්‍ය ආයතනයන්ගේ දේශපාලන මතභේදයන් හේතුවෙන් 17 වැනි සංශෝධනය ගැන දැනුම ලබා දීමට හෝ විවාද කිරීමට ප්‍රමාණවත් තරම් අවකාශයක් ලබා දී නැති බව බුද්ධිමත්තුන් බොහෝ දෙනෙක් පෙන්වා දුන් පොදු කාරණයක් විය. සිවිල් සමාජයේ අවම ක්‍රියාකාරී බවත්, පාර්ලිමේන්තුව තුළ විපක්ෂයේ පවත්නා දුබලතාවයන් ද මේ තත්වයට බොහෝ දුරට වගකිවයුතු බවද ඔවුහු පෙන්වා දුන්හ.²³

17 වැනි සංශෝධනය ක්‍රියාත්මක නොකිරීම නිසා ආර්ථිකය කෙරෙහි අහිතකර බලපෑමක් ඇති විය හැකි බව ආර්ථික විද්‍යාඥයෝ පෙන්වා දුන්හ. නොමනා පරිවෘත්තීය අනුගමනය හේතුවෙන් රට තුළ දේශපාලන අස්ථාවර භාවය දක්වන බවත්, ආර්ථික අස්ථාවර භාවය ඉන් නිරූපනය වන බවත් ඔවුන්ගේ මතය විය. එබඳු තත්වයක් යටතේ රජයේ හා රටේ එකගතාවය නැති වීම ඉඩ තිබේ. එසේම එම තත්වය දේශීය හා විදේශීය ආයෝජකයින්ගේ විශ්වාස කෙරෙහි අහිතකර ලෙස බලපායි. මේ නිසා සංවර්ධනය මන්දගාමී වන අතර බදු වැඩි කිරීම වැනි සෘජු හා අනියම් මාර්ග ඔස්සේ ආදායම වැඩි කර ගැනීමට රජයට සිදු වෙයි. රට තුළ දේශපාලන ස්ථාවර භාවය ඇති කිරීම සඳහා, 17 වැනි සංශෝධනය යටතේ රජයේ ප්‍රමුඛ තනතුරු හා ස්වාධීන කොමිෂන් සභා වෙනුවෙන් ඉතා සුදුසු හා ස්වාධීන පුද්ගලයින් පත් කිරීම් කිරීමේ අවශ්‍යතාව රටේ ප්‍රධාන ව්‍යාපාරික සංඛ්‍යාතය වන ශ්‍රී ලංකා වාණිජ මණ්ඩලය (Ceylon Chamber of Commerce) පෙන්වා දී ඇත.²⁴

දේශපාලන පක්ෂවල මාධ්‍යයන්හි හා සිවිල් සමාජ සංවිධානයන්හි විවිධ බෙදීම් නිසා මේ සම්බන්ධයෙන් දුබල හඬක් ඇති වී තිබෙන අතර, රාජ්‍යයේ බලය මැඩපැවැත්වීම සඳහා තිබුණු බාධක ක්‍රම ඒ නිසා නැති වී ගොස් තිබේ. ක්‍රමය තුළ හඳුනා ගනු ලැබූ හා පෙර රජයන් විසින් කටයුතු කරනු නොලැබූ විවිධ දුර්වලකම් එබඳු තත්වයක් ඇති වීමට ප්‍රධාන හේතුවක් වී ඇත.²⁵ බේදජනක තත්වය වඩාත් උග්‍ර වීමට හේතුව නම් පවත්නා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා විධිවිධාන ක්‍රියාත්මක නොකිරීමයි.

7. ශ්‍රී ලංකාවේ ජාත්‍යන්තර ප්‍රතිරූපය

ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍යයේ සුපිළිපත්භාවය අභියෝගයට ලක් කරන ජාත්‍යන්තර වේදිකා රැසකදී 17 වැනි සංශෝධනය ගැන සාකච්ඡාවට ලක් වී තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවට GSP+²⁶ තත්වය ප්‍රදානය කිරීමට තීරණය කිරීමේදී විවිධ ජාත්‍යන්තර ගිවිසුම් වලට අනුකූලව කටයුතු කිරීම කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක් යොමු කෙරේ.²⁷ 17 වැනි සංශෝධනයට පටහැනිව “ප්‍රධාන තනතුරු” වලට ව්‍යවස්ථා විරෝධී පත්කිරීම් කිරීම වැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිපාදන කඩකිරීම් ජාත්‍යන්තර වශයෙන් සලකනු ලබන්නේ නීතියේ ආධිපත්‍යය පවත්වාගෙන යෑමට ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍යයේ අසමත් බව ප්‍රදර්ශනය කිරීමක් හැටියට බව බොහෝ නිරීක්ෂකයින්ගේ මතය වී තිබේ. 17 වැනි සංශෝධනය ක්‍රියාත්මක කරනු නොලැබීම²⁹ නිසා ස්වාධීන කොමිසම් සභාවල පවත්නා දුර්වල හා අගතිගාමී තත්වය ගැන එක්සත් ජාතීන්ගේ විශේෂ වාර්තාකරු ෆිලිප් ඕල්ස්ටන් ද මානව හිමිකම් පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ මහකොමසාරිස්, මානව හිමිකම් ප්‍රවර්ධනය හා ආරක්ෂා කිරීම සඳහා වූ ජාතික ආයතනයන්හි ජාත්‍යන්තර සම්බන්ධීකරණ කමිටුවද, සිය වාර්තා මගින් සාකච්ඡා කර තිබේ.²⁸ වාර්තා කිහිපයකින් මානව හිමිකම් කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක් යොමු කරන “හියුමන් රයිට් වොච්”³⁰ ආයතනය ද පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලීය මානව හිමිකම් පුරෝගාමීන් (Commonwealth Human Rights Initiative)³¹ ආසියානු මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභාවද³² ශ්‍රී ලංකාව තුළ සිදු වී ඇති ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා විරෝධී ව්‍යවහාරයන් ගැන ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාවට දැනුම් දී ඇත. එබඳු ක්‍රියා සැලකිල්ලට ගෙන ඒ අනුව ප්‍රතිචාරය දක්වන ලෙසද ඔවුන් ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාවගෙන් ඉල්ලා තිබේ.

මෙම ජාත්‍යන්තර අපකීර්තියෙන් මිදීම සඳහා 2008-අප්‍රේල් මාසයේදී පැවැති ශ්‍රී ලංකා පිළිබඳව එක්සත් ජාතීන්ගේ වාර්තා සමාලෝචනයේදී ව්‍යවස්ථා සභාව පිහිටුවන බවට රජය ස්වේච්ඡාවෙන් ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව වෙත පොරොන්දුවක් ලබා දී ඇත.³³ කෙසේ වුවද මෙම පොරොන්දුව නොසලකා හරිමින් රජය මේ දක්වාම ව්‍යවස්ථා සභාව පිහිටුවීමට අසමත්ව සිටී.

ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලය පත් කිරීමට අසමත් වීම එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් මණ්ඩලයේ ආසනය ලබා ගැනීමට රට අසමත් වීමට නියත වශයෙන්ම සම්බන්ධය යැයි සිතීමට සාධාරණ හේතු තිබේ.³⁴

8. වෙනත් අභිනකර ප්‍රතිවිපාක

17 වන ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයට අදාළව රජයේ හා ජනාධිපතිවරයාගේ හැසිරීම හේතුවෙන් වෙනත් කරුණු අතර, මැතිවරණ ක්‍රියාවලියේ පොලීසියේ සුපිළිපත්තභාවය පිරිහීම ද රජයේ සේවය දිගින් දිගටම දේශපාලනීකරණය වීමද සම්බන්ධ බරපතල අන්දමින් වැදගත් වූ ප්‍රශ්න රැසක් මතු කර තිබේ.

8.1 මැතිවරණ ක්‍රියාවලියේ විශ්වාසනීයත්වය කටයුතු බව නැති වීම

17 වැනි සංශෝධනය පනවනු ලැබීමෙන් පසු, ප්‍රථම වතාවට මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට පත් කිරීම් කළ යුතු වූ විට, ජනාධිපති වන්දිකා බණ්ඩාරනායක කුමාරතුංග ව්‍යවස්ථාදායක මණ්ඩලයේ නිර්දේශ පිළිගැනීම ප්‍රතික්ෂේප කළාය. අනිත් අතට, වත්මන් මැතිවරණ කොමසාරිස් විශ්‍රාම ගැනීමේ වයස වූ අවුරුදු 60 සම්පූර්ණ කර ඇති මුත්, ඔහුට විශ්‍රාම යෑමට නොහැකිය. ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේදී මෙයට අභියෝග කරනු ලැබූ විට, ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ පවත්නා ව්‍යාකූල තත්ත්වයක් නිසා මැතිවරණ කොමසාරිස්වරයාට විශ්‍රාම යෑමට නොහැකි බවත්, මේ කාරණය ගැන මැදිහත් වීමට, ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයට බලයක් නැති බවත් 2003 දී උසාවිය විසින් තීරණය කරන ලදී.³⁵ මෙය මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ කාර්යක්ෂමතාව හා හැකියාව මලවනසුදු බලපෑමක් කළේය. ජනාධිපතිවරයා, ඔහු විසින් තෝරාගනු ලබන්නන් කණ්ඩායමක් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ සාමාජිකයින් වශයෙන් අත්තනෝමතිකව හා ඒකපාක්ෂිකව පත් කිරීම් හැකියාවක් ද තිබේ.

8.2 පොලීසියේ සුපිළිපත්තභාවය පිරිහීම

2006 අප්‍රේල්, මාසයේදී ජනාධිපතිවරයා විසින් ඔහුගේ තනි කැමැත්ත පරිදි පොලීස් කොමිසමට පත්වීම් කරනු ලැබීමෙන් පසු මහජනයාගේ අදහසේ හැටියට පොලීසියේ විශ්වාසදායක භාවය පිරිහී ඇත. කොමිසමේ සාමාජිකයන්ගෙන් කිසිවකු සම්බන්ධයෙන් හෝ ඔවුන්ගේ සුදුසුකම් අවංකභාවය හා ඔවුන්ගේ බැඳියාවන් සම්බන්ධයෙන් ඇතිවන ගැටුම් පිළිබඳව මෙහිදී අවධානය යොමු නොකරන ලදී.³⁶

ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලය සම්බන්ධ කර නොගෙන කෙළින්ම ජනාධිපති විසින් පොලීස්පති වරුන් දෙදෙනෙකු පත් කරනු ලැබීමත් සමග තත්ත්වය වඩාත් උග්‍ර විය. මෙයද පොලීසියේ අවංකභාවය නැති වීමට තුඩුදුන් තවත් හේතුවක් වී ඇත. මෙරට අතුරුදහන් වීම් සම්බන්ධයෙන් හටගෙන ඇති චෝදනා බහුතරය 17 වැනි සංශෝධනය අදහස් කරන ලද පරිදි ස්වාධීන පොලීස් කොමිසමක් තිබීමේ අවශ්‍යතාවය නැවතත් තහවුරු කරයි.³⁷

8.3 රාජ්‍ය සේවය දේශපාලනීකරණය වීම දිගටම සිදුවීම

17 වැනි සංශෝධනය අනුව කටයුතු කිරීම රජය විසින් ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබීමෙන් පෙනී යන්නේ රටේ රාජ්‍ය සේවය තවදුරටත් දේශපාලනීකරණය කිරීමට රජය තුළ පැහැදිලි අපේක්ෂාවක් පවත්නා බවයි. සමස්ත රාජ්‍ය සේවයේම අවංකභාවය ගැන වගකිව යුතු රාජ්‍ය සේවා කොමිසමේ සාමාජිකයින්ද ජනාධිපතිවරයා විසින් කෙළින්ම පත්කර තිබේ.

ව්‍යවස්ථානුකූල නොවූ මේ පත්වීම් වල නරකම ප්‍රතිවිපාකයක් වශයෙන් “සමස්ත රාජ්‍ය සේවයේම නීත්‍යානුකූලභාවය” ගැන සැකයක් මතු විය හැකිය. රාජ්‍ය සේවා කොමිෂම ව්‍යවස්ථානුකූල නොවන බැවින් එය විසින් ගනු ලබන සියලු තීරණ ව්‍යවස්ථානුකූල නොවන තත්ත්වයට පත් වේයයිද තර්ක කළ හැකිය. රජයේ නිලධාරීන් හා ඔවුන්ගේ නීති විරෝධී හෝ වැරදි ක්‍රියා ගැන ප්‍රශ්න කිරීමට රාජ්‍ය සේවා කොමිෂමේ සඳාචාරාත්මක බලය ප්‍රශ්නයක්ව පවතී.

9. නිගමනය

17 වැනි සංශෝධනය ක්‍රියාත්මක කරනු නොලැබීම මගින් පෙර නොවූ ව්‍යවස්ථාමය හා සමාජ ආර්ථික ප්‍රශ්න නිර්මාණය කර ඇතිවා පමණක් නොව එය රටේ ප්‍රතිරූපය කෙරෙහිද දූඩිව බලපා තිබේ. එය කෙළින්ම නීතියේ ආධිපත්‍යය පිළිබඳ ප්‍රශ්නයක් වන හෙයින් රටේ ව්‍යවස්ථානුකූල පාලනය පිළිබඳ මහජනයාගේ විශ්වාසය නැති වෙමින් පවතී.

17 වැනි සංශෝධනය තවදුරටත් වැඩි දියුණු කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ට්‍රාන්ස්පේරන්සි ඉන්ටනැෂනල් ශ්‍රී ලංකා ආයතනය පිළිගන්නා අතර, ඊට පෙර රටේ ව්‍යවස්ථානුකූල පාලනය නැවත ඇති වීමට ඉඩ සැලසෙන පරිදි, ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලයට වහාම පත්වීම් කිරීමේ අත්හල නොහැකි ව්‍යවස්ථාමය වගකීමක් ජනාධිපතිවරයාට තිබෙන බව ට්‍රාන්ස්පේරන්සි ඉන්ටනැෂනල් ශ්‍රී ලංකා ආයතනය තරයේ විශ්වාස කරයි.

- අවසානයයි -

End Notes

¹ Official Hansard dated 3rd October 2001.

² See Article 41 of the 17th Amendment.

³ Article 41A sub clause 4 of the Constitution.

⁴http://www.priu.gov.lk/news_update/Current_Affairs/ca200203/20020325constitutional_council.htm

⁵http://www.cbsl.gov.lk/info/03_about/a_5.htm#.

⁶ Kishali Pinto Jayawardena, "An unfulfilled Promise; Critical Scrutiny of the National Police Commission of Sri Lanka, *LST Review*, Vol .18, issue 238, page 14, August 2007.

⁷*Id.* Also see <http://www.nation.lk/2008/02/24/edit.htm> Senior Lecturer, Rohan Edirisinghe opined that if the President was actually keen to appoint the Constitutional Council, he could have appointed the nine members who have been nominated as the required quorum for the functioning of the Constitutional Council is six members. *Cf. Ravaya*, 23.4.2006.

⁸ Hansard, Vol 174 issue No. 7, page 880.

⁹ <http://www.themorningleader.lk/20080319/news.html>

¹⁰ As per Article 41C (2) of the 17th Amendment

¹¹ http://www.parliament.lk/secretariat/secretary_general.jsp and

http://www.parliament.lk/handbook_of_parliament/secretaries_general.jsp

¹² Refer <http://www.thesundayleader.lk> Also see Hansard, Vol 174 issue No. 7, page 880, 881.

¹³ <http://www.dailynews.lk/2008/03/19/pol01.asp>

¹⁴ "Interim Report of the Select Committee of Parliament on the 17th Amendment to the Constitution", *LST Review*, Vol .18, issue 238, page 1. August 2007.

¹⁵http://www.priu.gov.lk/news_update/Current_Affairs/ca200805/20080507parliament_prorogued.htm

¹⁶ See also http://www.bbc.co.uk/sinhala/news/story/2006/06/060630_court_appointments.shtml

¹⁷See Annexure for all the appointments.

¹⁸http://www.bbc.co.uk/sinhala/news/story/2006/06/060630_court_appointments.shtml.

¹⁹http://www.bbc.co.uk/sinhala/news/story/2006/06/060630_court_appointments.shtml

²⁰<http://www.dailymirror.lk/2006/06/03/news/12.asp>

²¹ See <http://www.thesundayleader.lk/20080203/Issues.htm> This nomination was criticized by the Government citing conflict of interest as S.C. Mayadunne was a consultant to the COPE Committee in Parliament who is appointed by the Secretary General of Parliament. This appointment was up for consideration by the CC.

²² The interviews with few professionals, academics, economists and business leaders were conducted on the basis of anonymity.

²³ The loss of credibility of the media due to the biased nature in presenting facts to the people. It is alleged that civil society organizations have been intimidated and silenced by extremist political elements that have persecuted those who have dissented to acts such as the non-implementation of the 17th Amendment.

²⁴ <http://www.lankanewspapers.com/news/2005/8/2915.html>

²⁵ Reforms in the electoral system, constitutional reforms, and educational reforms have not been addressed and as a result are affecting the forces that were necessary to act as a check on State power.

²⁶ This is a concession that is provided to only 12 countries in the world by the European Union exempting a selected country from various tariffs on export garments

²⁷ There are more than 500,000 people employed in the export garments trade. This concession was given to the export garments industry, which has benefited from the concession and has affected their growth at large. With the imminent threat of revocation, the process of laying off has taken place in order to absorb the impact of a possible revocation. A pre-condition for such concessions is the commitment to the protection of human rights and compliance to conventions.

²⁸This organization accredits the local Human Rights Commission. In their 2007 report, the Committee had downgraded Sri Lanka's Human Rights Commission to the status of observer due to the lack of independence and the appointments that have been made flouting the Constitution.

²⁹ See report of the Special Rapporteurs, Philip Alston, Extrajudicial, summary or arbitrary execution, Economic and Social Council, United Nations, E/CN.4/2006/53/Add.5. <http://www.unhcr.ch/hurricane/hurricane.nsf/view>

³⁰<http://www.hrw.org/effectiveHRC/SriLanka/factandfiction.html> & the letter to the Human Rights Council by various international organizations and NGOs at <http://www.hrw.org/effectiveHRC/SriLanka/INGOletter.html>

³¹See http://www.humanrightsinitiative.org/publications/nl/newsletter_summer_2006/article4.htm

³² See <http://www.ahrchk.net/statements/mainfile.php/2006statements/432/>

³³ UN General Assembly (A/62/778 - 1st April 2008) Annex to the letter dated 31st March 2008 from Permanent Representative of Sri Lanka to President of UN General Assembly.

³⁴ <http://www.hrw.org/effectiveHRC/SriLanka/factandfiction.html>

³⁵ http://news.bbc.co.uk/2/hi/south_asia/4278216.stm

³⁶ Arbitrary appointments made without appointing and seeking the approval of the Constitutional Council to the NPC in April 2006 by the President.

³⁷ See reports of the United Nations Special Rapporteurs and other Human Rights agencies cited above from footnotes.

ANNEXURE - Table of appointments made outside the 17th Amendment

APPOINTMENTS MADE WITHOUT BEING SCRUTINIZED BY THE CONSTITUTIONAL COUNCIL

PUBLIC OFFICIALS (IGPs, ATTORNEY GENERAL AND AUDITOR GENERALS)		
Name	Date of Appointment	Appointed
S. Sarnajothi	3 rd January 2008	Auditor General
Jayantha Wickremeratne	Assumed duties on 1 st June 2008	Inspector General of Police
C.R. De Silva	7 th April 2007	Attorney General
P.A. Prematilleke	23 rd October 2006	Auditor General
Victor Perera	4th October 2006	Inspector General of Police

APPOINTMENTS TO INDEPENDENT COMMISSIONS		
Name	Date of Appointment	Appointed
Nevil Piyadigama	April 2006	Chairman, National Police Commission
Ven. Elle Gunawansa	April 2006	Member, National Police Commission
Justice Chandradasa Nanayakkara	April 2006	Member, National Police Commission
Nimal Punchihewa	April 2006	Member, National Police Commission
R. Shivaraman	April 2006	Member, National Police Commission
Javed Yusuf	April 2006	Member, National Police Commission
Sharmaine Madurusinghe	April 2006	Member, National Police Commission
Justice Priyantha Perera	April 2006	Member, Public Services Commission
Gunapala Wickramaratne	April 2006	Member, Public Services Commission
Mr. H.H Mukiya	April 2006	Member, Public Services Commission
Dr. W.P.S Jayasundera	April 2006	Member, Public Services Commission
Dr. Bernard Zoysa	April 2006	Member, Public Services Commission
Dr. Palitha Kumarasinghe	April 2006	Member, Public Services Commission
Prof. Dayasiri Fernando	April 2006	Member, Public Services Commission
Srima Wijeratne	April 2006	Member, Public Services Commission
Mendis Roharadeera	April 2006	Member, Public Services Commission
Justice Ananda Coomaraswamy	December 2006	Chairman Human Rights Commission
Justice D. Jayewickreme	May 2006	Member, Human Rights Commission
Nalini Abeywardena	May 2006	Member, Human Rights Commission
M.T.M Bafiq	May 2006	Member, Human Rights Commission
Mahanama Tillekeratne	May 2006	Member, Human Rights Commission

MONETARY BOARD, CENTRAL BANK OF SRI LANKA		
Name	Date of Appointment	Appointed
Manohari Ramanathan	6 th November 2007	Member, Monetary Board, Central Bank of Sri Lanka
Nimal Welgama	3 rd July 2006	Member, Monetary Board, Central Bank of Sri Lanka

JUDGES, SUPREME COURT/ COURT OF APPEAL		
Name	Date of Appointment	Appointed
Justice P.A. Ratanayake	May 2008	Supreme Court Judge
Justice K. Sripavan	28 th March 2008	Supreme Court Judge
Justice Jagath Balapatabendi	13 th December 2007	Supreme Court Judge
Justice Andrew Somawansa	29 th May 2006	Supreme Court
Justice Chandra Ekanayake	27 th March 2008	President, Court of Appeal
Justice Upali Abeyratne	27 th March 2008	Court of Appeal Judge
Justice K. Sripavan	6 th March 2007	President, Court of Appeal
Justice Puvalasiri Wijayaratne	13 th December 2007	President, Court of Appeal
Justice A.W.A Salam	6 th March 2007	Court of Appeal Judge
Justice Anil Gooneratne	5th January 2007	Court of Appeal Judge
Justice Jagath Balapatabendi	29 th May 2006	Court of Appeal Judge
Justice Rohini Perera	29 th May 2006	Court of Appeal Judge
Justice Sarath de Abrew	29 th May 2006	Court of Appeal Judge